

Dr. Esra Berktas

**HUKUKİ BAKIMDAN
ANONİM ORTAKLIKTA
ÇALIŞANLARIN YÖNETİME KATILIMI**

İÇİNDEKİLER

TEŞEKKÜR.....	V
KISALTMALAR CETVELİ.....	XV
GİRİŞ.....	1

BİRİNCİ BÖLÜM

ÇALIŞANLARIN YÖNETİME KATILIMI KAVRAMI, KATILIM MODELLERİ VE HAKLARI, KARŞILAŞTIRMALI HUKUKTA DURUM

I. Kavram	5
A. Terminoloji Sorunu	5
1. Çalışan Kavramı	5
2. Çalışanların Yönetime Katılımı Kavramı.....	8
B. Çalışanların Yönetime Katılımı Kavramının İçeriğinin Belirlenmesi.....	12
II. Ortaya Çıkışı	14
III. Çalışanların Yönetime Katılımı İçin Geliştirilen Temel Modeller	19
A. Genel Olarak.....	19
B. Sendika Aracılığıyla Katılım	20
C. Çalışma Konseyi Aracılığıyla Katılım	22
D. Yönetim Kurulunda Temsil Aracılığıyla Katılım	26
E. Pay Sahipliği Yoluyla Katılım	30
IV. Çalışanların Yönetime Katılımı İçin Çalışanlara Tanınan Haklar	33
A. Bilgi Alma Hakkı	33
B. Danışılma Hakkı.....	34

C. Veto Hakkı	35
D. Müşterek Karar Alma Hakkı	36
V. Karşılaştırmalı Hukukta Durum	37
A. Genel Olarak	37
B. Kıta Avrupası Ülkeleri	39
1. Almanya	39
a. Çalışma Konseyleri	39
b. Gözetim Kurulunda Temsil	42
2. Hollanda	44
a. Çalışma Konseyleri	45
b. Gözetim Kurulunda Temsil	47
3. Fransa	48
a. Çalışma Konseyleri	48
b. Çalışan ve Sendika Temsilcileri	49
c. Yönetim veya Gözetim Kurulunda Temsil	50
C. Anglo-Amerikan Ülkeleri	51
1. İngiltere	51
2. Amerika Birleşik Devletleri	54
D. İskandinav Ülkeleri	58
1. İsveç	58
2. Danimarka	60
3. Norveç	61
E. Karşılaştırmalı Hukukta Çalışanların Yönetime Katılımının Değerlendirilmesi	63

İKİNCİ BÖLÜM
ÇALIŞANLARIN YÖNETİME
KATILIMININ TEORİK TEMELLERİ VE
ANONİM ORTAKLIKTA TEMEL ÇIKAR
ÇATIŞMALARI

I. Çalışanların Yönetime Katılımı Bakımından Ortaklık Teorileri ve Kurumsal Sosyal Sorumluluk	69
A. Genel Olarak	69
B. Ortaklık Teorileri	70
1. İmtiyaz Teorisi	70
2. Sözleşme Teorisi	72
3. Kurum Teorisi	76
C. Kurumsal Sosyal Sorumluluk	78
1. Kurumsal Sosyal Sorumluluk Kavramına Genel Bakış	78
2. Türk Hukukunda Kurumsal Sosyal Sorumluluk	81
D. Ortaklık Teorilerinin ve KSS'nin Çalışanların Yönetime Katılımı Bakımından Değerlendirilmesi	83
II. Anonim Ortaklıkta Çıkar Çatışmaları ve Çıkar Grupları	86
A. Çıkar Çatışmalarına Genel Bakış	86
B. Anonim Ortaklıkta Öne Çıkan Çıkar Grupları	90
1. Pay Sahipleri	90
2. Yöneticiler	91
3. Ortaklık	92
4. Diğer Çıkar Grupları	94
a. Ortaklık Alacaklıları	94
b. Toplum	95
c. Çevre Halkı	96
d. Tedarikçiler	97
e. Müşteriler	97
C. Anonim Ortaklıkta Çalışanlar	98

III. Çalışanların Yönetime Katılımını Açıklayan Temel Yaklaşımlar	100
A. Genel Olarak	100
B. Endüstriyel Demokrasi	102
C. İnsan Sermayesi	104
D. Takım Üretimi Anlayışı	108

ÜÇÜNCÜ BÖLÜM

ÇALIŞANLARIN KATILIMININ ANONİM ORTAKLIĞIN ETKİN YÖNETİMİNDEKİ YERİ

I. Çalışanların Yönetime Katılımının Olumlu ve Olumsuz Yanları	113
A. Genel Olarak	113
B. Olumlu Yanları	115
1. Bilgi Asimetrisinin Engellenmesi	115
2. Takım Çalışmasının Güçlenmesi	116
3. Kararların Kalitesinin Artması	117
4. İş Barışının ve Disiplinin Sağlanması	118
C. Olumsuz Yanları	119
1. Karar Alma Sürecinin Yavaşlaması	119
2. Çıkar Çatışmaları ve Rekabette Dezavantaja Sebep Olması	121
3. Masrafların Artması	122
4. Bilgi Sızdırılması	123
II. Anonim Ortaklıkta Çalışanların Yönetime Katılımı Kapsamında Ortaya Çıkan Bazı Sorunlar	124
A. Yönetim Kurulu Yapısından Kaynaklanan Sorunlar	124
B. Sır Saklama Yükümlülüğünden Kaynaklanan Sorunlar	129
C. Etkin Katılımın Sağlanmasına Yönelik Sorunlar	132
D. Ortaklıklar Topluluğundan Kaynaklanan Sorunlar	135

E. Çalışanların Yönetime Katılımı için Gerekli Eğitimin Sağlanmasına Yönelik Sorunlar	136
III. Çalışanların Yönetime Katılımının Kurumsal Yönetim ile İlişkisi	139
A. Kurumsal Yönetimin Genel Çerçevesi.....	139
B. Öne Çıkan Kurumsal Yönetim Modellerinde Çalışanların Katılımı.....	143
1. Genel Olarak	143
2. Pay Sahipliği Odaklı Kurumsal Yönetim Modeli	144
3. Menfaat Sahipliği Odaklı Kurumsal Yönetim Modeli	150
4. Aydınlatılmış Pay Sahibi Değeri Modeli.....	154
C. Modellerin Çalışanların Yönetime Katılımı Bakımından Değerlendirilmesi.....	156
D. Kurumsal Yönetimde Çalışanların Yönetime Katılımına İlişkin Düzenleme Yaklaşımları	159
1. Genel Olarak	159
2. İngiliz Kurumsal Yönetim Kodu	160
3. Alman Kurumsal Yönetim Kodeksi.....	164
4. OECD Kurumsal Yönetim İlkeleri	166
5. AB Mevzuatı.....	168
a. AB Mevzuatı Bakımından Genel Çerçeve.....	168
b. Çalışanların Katılımına Yönelik AB Yönergeleri.....	169
i. 2002/14/EC Yönergesi.....	169
ii. 2009/38/EC Yönergesi.....	171
iii. 2001/86/EC Yönergesi.....	173
IV. Çalışanların Yönetime Katılımının Sürdürülebilirlik ile İlişkisi	175
A. Sürdürülebilirlik ve BM Sürdürülebilir Kalkınma Amaçları	175
B. Yeni Sürdürülebilirlik Anlayışı: Hissedar Yaklaşımından Paydaş Katılımına.....	179
C. Kilit Paydaş Olarak Çalışanların Katılımının Önemi.....	180
D. Çalışan Katılımının Sürdürülebilirlik Raporlamasındaki Yeri	182

DÖRDÜNCÜ BÖLÜM
TÜRK HUKUKUNDA ÇALIŞANLARIN
ANONİM ORTAKLIK YÖNETİMİNE
KATILIMI

I. Anonim Ortaklıkta Menfaat Sahipleri ve Bunların Korunması.....	187
A. Anonim Ortaklıkta Menfaat Sahipleri	187
B. Ortaklığın Menfaati	189
C. Ortaklığın Menfaati ile Diğer Menfaat Sahipleri Arasındaki İlişki.....	192
D. Menfaat Sahiplerinin Korunması.....	196
1. Menfaat Sahiplerini Koruyan Hükümler.....	196
2. Çalışanların Menfaatini Koruyan Hükümler.....	200
3. Ortaklığın Menfaatini Koruyan Hükümler.....	202
E. Çalışanların Yönetime Katılımı Bakımından Değerlendirme	203
II. Çalışanların Yönetime Katılımına İlişkin Mevcut Yasal Durum ve Uygulama.....	204
A. Genel Olarak.....	204
B. Anayasa'daki Düzenlemeler	205
C. İş Hukukuna Dair Düzenlemeler	206
D. Ortaklıklar Hukukuna Dair Düzenlemeler	209
1. Türk Ticaret Kanunu ve Sermaye Piyasası Kanunu	209
2. Kurumsal Yönetim İlkeleri	215
E. BIST-100 Bakımından Bir İnceleme	217
III. Anonim Ortaklıkta Yönetim ve Organizasyonun Çalışanların Katılımı ile İlişkisi	220
A. Yönetim Kavramının Çalışanların Katılımı Bakımından Değerlendirilmesi.....	220
B. Anonim Ortaklıkların Kurumsal Yönetim Yapısında ve Organizasyonunda Çalışanlar.....	222
1. Tekli Yönetim Kurulu Yapısının Çalışanlar Bakımından Değerlendirilmesi.....	222

---

2. İcrada Görevli Olan ve Olmayan Yönetim Kurulu Üyeliği Ayrımının Çalışanlar Bakımından Değerlendirilmesi	224
C. Çalışanların Yönetime Katılımına Olanak Tanıyan TTK Düzenlemeleri.....	229
1. Belirli Grupların Yönetim Kurulunda Temsil Edilmesi Yoluyla Çalışanların Yönetime Katılımı.....	229
2. Komiteler Yoluyla Çalışanların Yönetime Katılımı	237
3. Yönetimin Devri Yoluyla Çalışanların Yönetime Katılımı	245
IV. Çalışanların Yönetime Katılımında Sorumluluk	251
A. Genel Olarak.....	251
B. Çalışanların Yönetime Katılımını Sağlayan Modellerin Organ Niteliği	254
C. Çalışanların Yönetime Katılımını Sağlayan Modellere Göre Farklılaşan İlişkiler ve Bunların Hukuki Mahiyeti.....	258
D. Farklı Modeller Bakımından Yönetime Katılan Çalışanların Sorumluluğu.....	264
V. Genel Değerlendirme ve Öneriler	274
SONUÇ	283
KAYNAKÇA.....	291